

Maar ook de lijn vond in hem zijn meester. Zijn zwart-krijt- en pastelkrabbels getuigen van zijn ongeloofelijk waarnemingsvermogen, zijn kracht om een figuur, een massa, een beweging in enkele lijnen dwingend vast te leggen. Hoe geniaal zijn aanleg was, getuigen zijn vroegste werken. Zeventien jaar oud schildert hij met de vastheid van hand van een meester de bekende „Trompetles” en het, aan de fijnheid van een Fantin Latour herinnerend portret van mevrouw Enthoven. Werken, waarin hij bovendien geheel onafhankelijk zich toonde van zijn vader.

In de ruim 50 jaren, waarin hij heeft gewerkt — hij werd in 1865 geboren — is Israëls te midden van hevige stroomingen in de schilderkunst altijd dezelfde en zichzelf gebleven. In zijn werk is een continuïteit, die altijd levend bleef. Niets werd bij hem recept; elke hem boeiende opgaaf was nieuwe bezieling.

Men noemde hem den schilder van de moment-opname. Stellig was zijn aard impressionistisch. Maar er zijn momenten, die een kern, een synthese van het leven zijn. Zulke heeft Israëls ons vaak gegeven. Of komende geslachten hem niet alleen als een groot schilder, maar ook als een belangrijk kunstenaar zullen eeren, moet men aan den Tijd overlaten. Voor ons was Israëls de fenomenaal-begaafde schilder van een zeer tastbare en zeer zichtbare werkelijkheid.

J. SLAGTER

NEDERLANDSCHE TEEKENINGEN (15DE, 16DE & 17DE EEUW)
UIT DE COLLECTIE F. KOENIGS IN HET MUSEUM
BOYMANS TE ROTTERDAM

Bij het verschijnen van dit nummer behoort deze mooie en ook in kunst-historisch opzicht belangrijke expositie reeds tot het verleden, al mag men er zich tegelijkertijd over verheugen, dat de collectie van den heer en mevrouw Koenigs zich in Holland, namelijk te Haarlem, bevindt. Dat men uit haar rijke verscheidenheid herhaaldelijk putten kan en putten mag — in dit verband behoeft men zich slechts in herinnering te brengen, wat b.v. de Italiaansche tentoonstelling dezen zomer te Amsterdam aan teekeningen uit dit kostelijke particuliere bezit vertoonde — bewijst wel haar veelzijdigheid, waarvoor de verzamelaar zich moeiten noch kosten schijnt gespaard te hebben.

Ondanks het feit, dat over deze tentoonstelling in Boymans reeds betrekkelijk veel geschreven is, terwijl verschillende teekeningen door vroegere exposities tevens algemeener bekendheid hebben verworven, leek het ons van belang er nochtans hier ter plaatse eenige korte notities, welke voor latere onderzoekers hun belang kunnen behouden, over te verschaffen.

Als geheel, daarenboven door het aanvullend bezit van het museum nog vollediger geworden, hebben wij hier te doen gehad met een overzicht, dat in zijn geserreerdheid erin uitmuntte zonder verwarrende veelheid te laten